

Проф. О Мицюк.

(134)
**Усуспільнення земельної власності
після світової війни.**

Поняття власності взагалі належить не до логічних, а тільки до історичних категорій. Воно не завжди існувало в минулому; тоді коли вже з'явилося — не завжди виступало з тим самим змістом; з не зовсім однаковим змістом виступає нині; по ріжному уявляється в концепціях майбутнього, а деякими з останніх воно навіть і зовсім виключається.

Ще в більшій мірі тая історичність, мінливість в часі й просторі, істотна одному роду власності, а саме — поземельній, яку робимо тут об'єктом нашої уваги.

Дуже рано, усунувши владу роду, держава, напр., стародавнього Єгипту, на чолі з фараонами, синами бога і в очах населення земними богами, до 30-го року перед Хр. уважала всю землю своєю разом з життям підданців; про право приватної власності особливо на землю самого населення не могло бути й мови.

Античні греки змішували публічно- і приватно-правні відносини, й тому не було гріні для втручання держави в життя особи та її майна. Але античний Рим став рігорістично розрізняти публічно-правні відносини від приватно-правних, а поняттю приватної власності в ньому надано такого абсолютного характеру, що власник міг не тільки користатися, але й зловживати річами. На нерухомості здійснювати цей принцип тяжче було, ніж на рухомостях; все ж, приватна власність на землі тогочасної Італії виступила найбільш повною в історії. Деякі дуже незначні обмеження її ніби ще відтіняють ту повноту безконтрольного розпорядження й користування з усуненням втручання сторонніх осіб.

За розвиненої феодалної системи Середньовіччя в центральній Європі права приватної власності на землю не існує. В інституті т. зв. верховної власності воно поглинено територіяльним верховенством сюзерена, публіцизовано. Верховні права феодалів на людей, землі, суд і адміністрацію протилежні приватному праву. Право приватної власності на землю починає зароджуватися в добу пізнього Середньовіччя з наростанням автономности міст від феодалів на підміських ґрунтах.

В період од відкриття Америки до Великої Французької Революції воно розвивається, хоч тому і сприяє рецесія римського права, досить повільно. Абсолютна монархія цього «нового часу», продовжуючи традиції феодално-теренного верховенства, силкувалася принципити ідею, що вся поземельна власність належить

